

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Filipa Dienstbiera, soudce Tomáše Langáška a soudkyně Veroniky Juříčkové v právní věci žalobce: **Bc. J. J.**, zastoupeného JUDr. Jiřím Novákem, advokátem, sídlem Na Strži 2102/61a, Praha 4, proti žalovanému: **první náměstek policejního prezidenta**, sídlem Strojnická 935/27, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 7. 2022, č. j. PPR-16192-6/ČJ-2022-990131, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 19. 5. 2023, č. j. 17 Ad 13/2022-82,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalovaného **se zamítá**.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 4 114 Kč, a to k rukám JUDr. Jiřího Nováka, advokáta se sídlem Na Strži 2102/61a, Praha 4, do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení případu a řízení před městským soudem

[1] Žalobce jako příslušník odboru munice Pyrotechnické služby Policie České republiky (dále též „pyrotechnická služba“) podal žádost o 10% doplatek služebního příjmu k základnímu tarifu podle § 114 odst. 2 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů (dále jen „zákon o služebním poměru“), kterou odůvodnil faktickým výkonem služby ve vícesměnném režimu. Žalobce uvedl, že ačkoli je výkon služby formálně rozvržen tak, že v době od 8:00 do 20:00 hodin se jedná o výkon služby na služebně, na kterou navazuje služební pohotovost (v době od 20:00 do 8:00 hodin), fakticky se jedná o dvě na sebe navazující služby naplňující směnný režim ve smyslu § 53 odst. 4

zákona o služebním poměru, za který žalobci náleží zvýšený základní tarif dle § 114 odst. 2 téhož zákona.

[2] Ředitel Pyrotechnické služby Policie České republiky rozhodnutím ze dne 10. 3. 2022, č. j. PYRO-517-10/ČJ-2021-9400KR, žalobci částečně přiznal nárok na doplatek za výkon služby v konkrétních měsících ve Vrběticích, ve zbytku žádost zamítl z důvodu promlčení a z důvodu nenaplnění zákonných podmínek směnného režimu služby. Proti tomuto rozhodnutí se žalobce bránil odvoláním, o kterém žalovaný rozhodl v záhlaví označeným rozhodnutím tak, že prvostupňové rozhodnutí částečně změnil a ve zbývajícím rozsahu je potvrdil. O žádosti žalobce tak bylo po změnách provedených žalovaným rozhodnuto tak, že:

- I. žádost žalobce o doplatek služebního příjmu za období od 24. 5. 2017 do 3. 5. 2018 byla zamítnuta z důvodu promlčení;
- II. žádost žalobce o doplatek služebního příjmu, vyjma té části žádosti, o níž bylo rozhodnuto výroky I, III a IV, byla zamítnuta, neboť systém výkonu služby expozitury Brdy, odboru munice Pyrotechnické služby Policie České republiky, nenaplnuje zákonné podmínky směnného režimu služby, a tedy žalobci nevznikl nárok na doplacení služebního příjmu v souvislosti s požadovaným zvýšením základního tarifu služebního příjmu o 10 %;
- III. žalobci byl přiznán doplatek služebního příjmu v posuzovaném období od 4. 5. 2018 za měsíc září 2019, neboť podíl výkonu služby žalobce při plnění služebních úkonů ve Vrběticích naplňoval zákonné podmínky směnného režimu služby, se kterým se pojí 10% zvýšení základního tarifu služebního příjmu podle § 114 odst. 2 zákona o služebním poměru, a žalobci tudíž vznikl nárok na doplatek služebního příjmu v celkové výši 5 133 Kč;
- IV. žádost žalobce o doplatek služebního příjmu byla v posuzovaném období od 4. 5. 2018 zamítnuta za měsíce květen 2018 až květen 2021, vyjma měsíce září 2019, v nichž byl žalobci přiznán základní tarif služebního příjmu dle § 114 odst. 1 zákona o služebním poměru, neboť podíl výkonu služby žalobce při plnění služebních úkolů ve Vrběticích nenaplnoval zákonné podmínky směnného režimu služby, a tedy žalobci nevznikl nárok na doplacení služebního příjmu o 10 %.

[3] Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou, v níž namítal, že u něj byly naplněny zákonné podmínky pro vícesměnný režim dle § 53 odst. 4 zákona o služebním poměru (vzájemné střídání příslušníků, ke kterému dochází po uplynutí směny v délce 24 hodin), neboť se v případě výkonu služební pohotovosti (s ohledem na její obsahovou náplň) jednalo o výkon běžné služby. Žalobce namítal, že fakticky byl tímto způsobem zajišťován dvousměnný režim služby. První část služby žalobce zajišťoval fyzickou přítomností na služebně a druhou část sice formálně konal v režimu služební pohotovosti s tím, že se nacházel mimo pracoviště, fakticky však zajišťoval stejné činnosti jako při výkonu služby na pracovišti (musel být připraven neprodleně reagovat na pokyn zaměstnavatele a neprodleně se dostavit do místa výkonu služby). Dle žalobce bylo nařizování služebních pohotovostí popsáním způsobem realizováno ve snaze zastrít skutečný směnný režim, za který má

pokračování

příslušníkům náležet 10% zvýšení základního tarifu služebního příjmu. Žalobce namítal, že tímto způsobem dochází k systematickému obcházení zákona.

[4] Městský soud v Praze podané žalobě vyhověl a rozsudkem označeným v záhlaví rozhodnutí žalovaného zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Dospěl k závěru, že žalovaný se v odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí nevypořádal s námitkami uplatněnými žalobcem v odvolání, konkrétně námitkami směřujícími proti pravidelnému nařizování služební pohotovosti a obsahové shodě náplně služební pohotovosti s výkonem služby. Dle městského soudu se žalovaný také vůbec nezabýval otázkou, zda v projednávaném případě byly naplněny zákonné podmínky pro nařizování služební pohotovosti. Městský soud proto zavázal žalovaného, aby v dalším řízení zásadním způsobem doplnil spisový materiál o podklady týkající se organizace činnosti pyrotechnické služby ve vztahu k žalobci, neboť z podkladů založených ve správním spisu nebylo možné posoudit faktickou náplň výkonu služby a služební pohotovosti. K poukazu žalovaného na nepřítomnost žalobcova odkazu na rozsudek Soudního dvoru Evropské unie (dále jen „SDEU“) ze dne 21. 2. 2018 ve věci C-518/15, *Ville de Nivelles vs. Rudy Matzak*, městský soud připomněl, že s ohledem na to, že žalovaný doposud nezodpověděl zásadní otázku obsahové náplně výkonu služební pohotovosti, nebylo možno se vyjádřit k aplikovatelnosti uvedeného rozsudku SDEU. Závěr o jeho nepřiléhavosti na žalobcův případ proto bylo nutno dle městského soudu pokládat za předčasný.

II. Kasační stížnost a další vyjádření

[5] Žalovaný (dále též jako „stěžovatel“) podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost, v níž rozporoval zejména body 31 až 39 odůvodnění napadeného rozsudku, v nichž se městský soud podrobně zabýval naplněním zákonných podmínek nařizování služební pohotovosti, charakterem činností vykonávaných v rámci služební pohotovosti a v nichž vytýkal stěžovateli, že se zabýval pouze formálními podmínkami vícesměnného režimu služby, nikoli materiální stránkou věci.

[6] Stěžovatel se domníval, že městský soud na věc aplikoval nepřiléhavou judikaturu, rozpornou se zákonem o služebním poměru. Konkrétně stěžovatel nesouhlasil s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 12. 2022, č. j. 1 As 247/2021-40, č. 4303/2022 Sb. NSS, který řešil otázku služební pohotovosti v režimu zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. Dle stěžovatele není jeho aplikace na daný případ možná, neboť zákon o vojácích z povolání a zákon o služebním poměru upravují podmínky nařízení služební pohotovosti odlišně.

[7] Stěžovatel nesouhlasil ani s tím, že se v případě služební pohotovosti jednalo o shodnou obsahovou náplň práce jako v případě výkonu služby. Předmětem řízení byla otázka naplnění zákonných podmínek směnného režimu, nikoli zkoumání obsahové náplně služební pohotovosti. Dle stěžovatele žalobce nedoložil, že v době nařízení služební pohotovosti musel nějakou činnost konat nebo že mu byl nařízen služební úkol. Stěžovatel dále v kasační stížnosti poukázal na rozdíly mezi službou, kterou je příslušník pyrotechnické služby povinen vykonávat v místě služebny, a služební pohotovostí, kterou naopak vykonává ve stavu připravenosti v místě mimo služebnu. Stěžovatel se domníval, že jej městský soud nesprávně zavázal k posuzování naplnění zákonných podmínek nařizování služební pohotovosti, včetně charakteru činností vykonávaných příslušníky v jejím rámci.

Služební pohotovost nemůže dle stěžovatele tvořit směnný režim služby. Městský soud dle stěžovatele také nesprávně bagatelizoval význam místa, v němž příslušník drží pohotovost. Svůj závěr, že místo držení pohotovosti není podstatné, navíc městský soud dle stěžovatele neodůvodnil, a tedy je napadený rozsudek z tohoto důvodu nepřezkoumatelný.

[8] Dále se stěžovatel neztotožnil ani se závěrem městského soudu, že se zabýval pouze formálními podmínkami výkonu služební pohotovosti. Z podkladů rozhodnutí, které vycházejí z výkazů služeb Ekonomického informačního systému Ministerstva vnitra (dále jen „EKIS“), je naopak patrný rozsah plánovaných a žalobcem skutečně vykonaných služeb za posuzované období včetně rozsahu výkonu služby přesčas i služební pohotovosti. Výklad zastávaný městským soudem popírá náplň služební pohotovosti, jak ji předpokládá zákon. Stěžovatel připomněl, že poukaz žalobce na to, že mu služební pohotovost byla nařizována za účelem pokrytí nepřetržitého provozu a že byla co do obsahu shodná s náplní běžného výkonu služby, opomíjí skutečnost, že žalobce se v době pohotovosti nachází pouze ve stavu připravenosti a reaguje na oznámení, jímž je mu nařizován výkon služby přesčas, k němuž je povinen se dostavit na sdělené místo. Pokud by žalobci byl v době služební pohotovosti nařízen výkon služby, jednalo by se o službu přesčas, za kterou by mu náležel služební příjem v souladu s § 126 odst. 3 zákona o služebním poměru.

[9] Ani s výtkou městského soudu stran nedostatečného obstarání podkladů pro rozhodnutí stěžovatel nesouhlasil. Domníval se, že obstarávání podkladů za účelem posouzení faktické povahy držení služební pohotovosti v místě bydliště je nehospodárné, nadbytečné a v rozporu se zákonem, neboť stěžovateli nepřísluší zjišťovat, jak žalobce tráví čas v době připravenosti ke službě. Dále stěžovatel namítal, že městský soud překročil dispoziční zásadu tím, že pozměnil žalobcovu argumentaci, která nevychází z jeho žádosti ani z podaného odvolání.

[10] **Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti** uvedl, že stěžovatel klade přílišný důraz na doslovné znění zákona a vyhýbá se zkoumání povahy uplatněného nároku. Stěžovatel se doposud nezabýval jádrem argumentace žalobce, že výkon služby v rámci oboru Pyrotechnické služby expozitury Brdy vykazuje prvky vícesměnného režimu, neboť výkon služby je rozvržen tak, aby byla služba vykonávána nepřetržitě. K zajištění nepřetržitého výkonu služby měla sloužit právě služební pohotovost. Ve své podstatě se jednalo o další směnu, povinnosti, které žalobce plnil v rámci služební pohotovosti, byly obdobné těm, které plnil v rámci výkonu služby. Stěžovatel se nijak nevypořádal s námitkou, že služební pohotovost lze nařídit pouze výjimečně, toliko v důležitém zájmu služby. V projednávaném případě naopak docházelo k nařizování služební pohotovosti pravidelně, aby se zajistil nepřetržitý výkon služby. Stěžovatel deformuje náplň služební pohotovosti, jelikož povinnost žalobce nespočívala pouze v tom být dosažitelný, ale v krátké době po prvotním kontaktu zahájit přesun na místo zákroku. Je zjevné, že Soudní dvůr Evropské unie (dále jen „SDEU“) ve věci C-518/15, *Ville de Nivelles v. Rudy Matzak*, hodnotil v podstatě identické skutkové okolnosti, jelikož žalobce musí během služební pohotovosti zahájit výjezd do 15 minut, což podstatně omezuje možnost věnovat se jiným činnostem. Je přitom na stěžovateli, aby prokázal, že služební pohotovost není z jeho strany využívána k jiným účelům a za jiných podmínek, než připouští platná právní úprava. Stěžovatel dosud nezaložil úplný přehled všech vykazovaných hodin žalobce v rámci systému EKIS do spisu. Skutečnost, že rozvržením služební pohotovosti je sledováno absolutní pokrytí všech dní každého měsíce, tak vyplývá až z dokumentu, který vytvořil sám žalobce překrytím plánů

pokračování

služeb všech pyrotechniků. Sám stěžovatel ve svém rozhodnutí uvedl, že je „úkolem“ pyrotechniků v době služby být připraven vykonávat službu. Tato pracovní náplň je pak zcela identická s tou vykonávanou žalobcem v rámci služební pohotovosti. Pravidelné rozvržení služební pohotovosti navazující trvale na základní dobu služby z povahy věci vylučuje její posouzení jako pohotovostní, nahodilé a nařizované nikoliv k pokrytí pravidelné činnosti.

[11] Na vyjádření žalobce reagoval **stěžovatel replikou**. Doplnuje, že žalobce odkázal na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 12. 2021, č. j. 1 As 247/2021-40, a ze dne 20. 1. 2022, č. j. 4 As 407/2021-50, až ve správní žalobě, stěžovatel tak na tuto argumentaci logicky nemohl ve svém rozhodnutí reagovat. SDEU v rozsudku ve věci C-518/15, *Ville de Nivelles v. Rudy Matzak*, konstatoval, že směrnice Evropského parlamentu a rady 2003/88/ES ze dne 4. 11. 2003 neupravuje otázku odměňování pracovníků. Přehledy služeb EKIS založené ve spisovém materiálu dokládají skutečný celkový výkon služby žalobce. Žalobce doložil jím vypracované tabulky až v řízení před městským soudem, přičemž podle § 109 odst. 5 s. ř. s. Nejvyšší správní soud nepřihlíží ke skutečnostem, které účastník uplatnil až po vydání napadeného rozhodnutí. Stěžovatel navíc považuje tabulky předložené žalobcem za nevěrohodné.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[12] Nejvyšší správní soud kasační stížnost posoudil a dospěl k závěru, že není důvodná.

[13] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval namítanou nepřezkoumatelností rozsudku městského soudu, neboť pouze v případě přezkoumatelného soudního rozhodnutí lze věcně posuzovat důvodnost uplatněných námitek. V této souvislosti Nejvyšší správní soud zároveň připomíná, že nepřezkoumatelnost není projevem nenaplněné subjektivní představy stěžovatele o tom, jak podrobně by měl být rozsudek odůvodněn, ale objektivní překážkou, která Nejvyššímu správnímu soudu znemožňuje napadené rozhodnutí věcně přezkoumat (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2017, č. j. 3 Azs 69/2016-24, a ze dne 27. 9. 2017, č. j. 4 As 146/2017-35).

[14] V daném případě je z odůvodnění napadeného rozsudku zřejmé, jak městský soud rozhodl ve věci samé a na základě jakých konkrétních důvodů a úvah dospěl k vysloveným závěrům o nutnosti zásadního doplnění skutkového stavu. Stran stěžovatelovy námítky, že městský soud v napadeném rozsudku neodůvodnil závěr o tom, že není podstatné, v jakém místě dochází k držení služební pohotovosti, Nejvyšší správní soud uvádí, že taková argumentace se v odůvodnění rozsudku nevyskytuje. Městský soud se k místu výkonu služby nevyjadřoval. Vytýkal stěžovateli, že se nezabýval jádrem žalobcovy argumentace a že se pouze v obecné rovině (bez aplikace na konkrétní posuzovaný případ) zaměřil na rozdíl mezi služební pohotovostí a dobou služby. Z odůvodnění rozsudku vyplývá, že městský soud (ve shodě se žalobcem) považoval za podstatné především materiální hledisko, tj. zda se i v době označené jako služební pohotovost nejednalo o zastřený výkon služby. Městský soud taktéž nezaměňoval právní úpravu obsaženou v zákoně o služebním poměru a zákoně o vojácích z povolání. Z rozsudku naopak vyplývá, že si byl vědom odlišností obou právních úprav, přesto však v návaznosti na to, že ve věci mohou být relevantní závěry obsažené v rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 247/2021-40, nabádal stěžovatele, aby v dalším řízení v rámci posouzení materiálního hlediska výkonu služební

pohotovosti řádně odůvodnil, zda lze vycházet z judikturních závěrů citovaného rozsudku. Napadený rozsudek městského soudu tedy není zatížen stěžovatelem namítanou nepřezkoumatelností.

[15] Nejvyšší správní soud zároveň podotýká, že ve shodě s městským soudem pokládá za jádro sporu zastřený výkon vícesměnného režimu služby prostřednictvím nařizování služební pohotovosti. Žaloba argumentaci v tomto směru obsahovala, a proto neobstojí stěžovatelova námitka týkající se překročení dispoziční zásady městským soudem. Stěžovatel neuvedl konkrétní části odůvodnění rozsudku městského soudu, v nichž mělo dojít k údajnému překročení dispoziční zásady, a z ničeho neplyne, že by se městský soud od žalobcovy argumentace nepřipustně odchýlil. Nejvyšší správní soud proto mohl přistoupit k vlastnímu posouzení věci samé.

[16] V souzené věci je mezi účastníky řízení veden spor o to, zda výkon služební pohotovosti nařizovaný žalobci v návaznosti na výkon služby ve skutečnosti nenaplnňuje zákonné podmínky vícesměnného režimu služeb podle § 53 odst. 4 zákona o služebním poměru, za který by žalobci náležel zvýšený základní tarif podle § 114 odst. 2 téhož zákona, či zda se jednalo o výkon služby v jednosměnném režimu při nerovnoměrném rozvržení doby služby a na ni navazující služební pohotovost. Stěžovatel tvrdí, že se o vícesměnný režim jednat nemohlo, neboť žalobcova činnost po dobu služební pohotovosti nesplňovala zákonné podmínky výkonu služby. Stěžovatel v této souvislosti argumentoval, že žalobce služební pohotovost vykonával v místě bydliště toliko ve stavu připravenosti k případnému výkonu služby, která (byla-li by konána) by byla službou přesčas. Žalobce se naopak domnívá, že na výkon služební pohotovosti nelze nahlížet formalistickým způsobem, ale je nutné posuzovat materiální povahu vykonávané činnosti.

[17] Žalobce je jedním z příslušníků pyrotechnické služby, kteří se v rozhodném období domáhali doplacení 10% navýšení služebního příjmu z důvodu faktického výkonu služby ve vícesměnném režimu. Nejvyšší správní soud upozorňuje, že v obdobných věcech dalších příslušníků Pyrotechnické služby České republiky, které mají shodný skutkový i právní základ, již rozhodoval, a sice rozsudky ze dne 14. 7. 2023, č. j. 2 As 140/2023-46, ze dne 3. 10. 2023, č. j. 2 As 194/2023-45, ze dne 13. 10. 2023, č. j. 5 As 29/2023-51, a ze dne 7. 12. 2023, č. j. 2 As 106/2023-78, č. j. 2 As 107/2023-55, č. j. 2 As 109/2023-56 a č. j. 2 As 110/2023-80. Od závěrů vyslovených v těchto rozsudcích Nejvyšší správní soud neshledal důvod se odchýlit ani v nyní projednávaném případě.

[18] Rozvržení doby služby upravuje § 53 zákona o služebním poměru, dle kterého se *doba služby rozvrhuje na jednotlivé směny předem zpravidla na období 1 měsíce, a to rovnoměrně, nebo nerovnoměrně. Změna rozvržení doby služby musí být oznámena příslušníkovi zpravidla nejpozději 3 dny před nástupem do služby. Neumožňuje-li povaha služby stanovit příslušníkovi nerovnoměrné rozvržení doby služby předem, určí mu služební funkcionář nejpozději 1 den předem počátek směny. Konec směny určí podle potřeb služby.*

[19] Podle § 53 odst. 4 zákona o služebním poměru za *dvousměnný nebo třisměnný režim služby se považuje režim služby, v němž se příslušníci vzájemně střídají ve dvou nebo ve třech směnách v rámci 24 hodin po sobě jdoucích. Za nepřetržitý režim služby se považuje režim služby, v němž se příslušníci vzájemně střídají ve směnách v rámci 24 hodin po sobě jdoucích k zajištění nepřetržitého provozu vyžadujícího výkon služby 24 hodin denně po 7 dnů v týdnu, nebo v takovém režimu vykonávají službu ve 24hodinových směnách a režim služby podle odstavce 5.*

pokračování

[20] Dle § 62 odst. 1 zákona o služebním poměru lze příslušníkovi *nařídit služební pohotovost v důležitém zájmu služby, jestliže je dán předpoklad výkonu služby přesčas*. Podle odst. 2 uvedeného ustanovení *služební pohotovost vykonává příslušník mimo dobu služby na služebně určené služebním funkcionářem nebo mimo ni v místě trvalého pobytu (ubytování) nebo na jiném místě určeném služebním funkcionářem na žádost příslušníka*.

[21] Je-li v rámci služební pohotovosti příslušník povolán k výkonu služby, pohlíží se na její výkon jako na službu přesčas. Podle § 54 odst. 1 služebního zákona je za službu přesčas považována *služba vykonávaná nad základní dobu služby v týdnu mimo rámec směn*. Podmínkou pro nařízení služby přesčas je splnění důležitého zájmu služby (§ 54 odst. 2 zákona o služebním poměru).

[22] Stěžovatel namítal, že předmětem řízení bylo posouzení zákonných podmínek směnného režimu, jemuž se v odůvodnění rozhodnutí podrobně věnoval, a tedy nebylo jeho povinností zkoumat obsahovou náplň služební pohotovosti. Nesouhlasil však ani s tím, že by materiální stránku věci zcela pominul, neboť z podkladů rozhodnutí (především z výpisu ze systému EKIS) vyplývá, že se plánováním a skutečným výkonem služeb zabýval.

[23] Uvedené argumentaci, kterou stěžovatel shodně uplatňoval ve všech věcech vyjmenovaných shora, však Nejvyšší správní soud nepřisvědčil. Ve všech shora označených rozsudcích Nejvyšší správní soud naopak dovodil, že stěžovatel se sice zákonnou úpravou institutů služby a služební pohotovosti a podmínkami směnného režimu zabýval, avšak toliko v obecné rovině, po stránce formální. Odůvodnění stěžovatelem vydaného rozhodnutí o odvolání však postrádá aplikaci těchto ustanovení na konkrétní případ žalobce. Žalobci se tak nedostalo odpovědi na jím uplatněnou námitku o pravidelném nařizování služební pohotovosti a její obsahové shodnosti s výkonem služby. Stěžovatel byl proto městským soudem důvodně zavázán k doplnění spisového materiálu o podklady umožňující důkladné posouzení konkrétních skutkových okolností daného případu a prokazující skutečnou povahu žalobci nařizované služební pohotovosti. Teprve z takových podkladů, které nyní ve spisovém materiálu zcela absentují, bude možno posoudit povahu služební pohotovosti a navazující otázku naplnění či nenaplnění zákonných podmínek vícesměnného režimu služeb. Nejvyšší správní soud rovněž ve shodě se závěry vyslovenými v dříve vydaných rozsudcích konstatuje, že ve spisu obsažené výkazy služeb z EKIS týkající se plánování a skutečného výkonu služeb nelze považovat za dostatečné podklady pro posouzení povahy činnosti skutečně vykonávané žalobcem v rámci služební pohotovosti, neboť z nich povaha této činnosti nevyplývá.

[24] V souvislosti se stěžovatelovou námitkou, že služební pohotovost nemůže z povahy věci tvořit vícesměnný režim služeb, Nejvyšší správní soud rovněž ve shodě s dříve vydanými rozsudky v obdobných věcech uvádí, že je nutno zohledňovat nejen povahu činnosti vykonávané v rámci služební pohotovosti, ale též například způsob plánování nařizovaných služebních pohotovostí, včetně zkoumání podmínky mimořádnosti (nahodilosti, nikoli pravidelnosti) vyplývající z § 62 odst. 1 služebního zákona. Stěžovatel se tak bude povinen v dalším řízení vypořádat především s žalobcovými tvrzeními, že provoz expozitury Brdy je zajišťován nepřetržitě po dobu 24 hodin denně v rámci dvou směn tím, že dochází ke vzájemnému střídání příslušníků, které se uskutečňuje v rámci 24 hodin po sobě jdoucích.

[25] Vyplývá-li ze zákona (§ 62 odst. 1 zákona o služebním poměru), že služební pohotovost je možno nařídit pouze v důležitém zájmu služby, je nutno tento důležitý zájem v konkrétních případech doložit tak, aby bylo z okolností věci patrné, že se skutečně nejednalo o faktické nahrazování vícesměnného režimu služební pohotovostí a že tímto způsobem nedocházelo k nahrazování výkonu služby ve směnném režimu z důvodu nedostatku příslušníků. O důležitosti zájmu služby vypovídá povaha činností vykonávaných žalobcem v případě povolání k výkonu služby v rámci služební pohotovosti a s ní korespondující míra připravenosti, kterou musí žalobce během služební pohotovosti držet.

[26] Za všechny výše vyjmenované je možno v této souvislosti ocitovat závěry obsažené v rozsudku ze dne 7. 12. 2023, č. j. 2 As 109/2023-78, v němž Nejvyšší správní soud shrnul, že „aby nedocházelo v žalobcově případě k obcházení zákona (v případě, že by výkon služby přesčas nahrazoval výkon služby ve směnném režimu), je zapotřebí naplnit zákonné podmínky pro stanovení služební pohotovosti. I kdyby byly formálně naplněny, je zapotřebí materiálně přezkoumat, zda činnost, kterou vykonával žalobce v rámci nařízené služební pohotovosti, opravdu naplňovala zákonné znaky. Tedy zda na službě přesčas (obsahu činnosti) byl opravdu důležitý zájem a zda měla povahu výjimečnou, nahodilou, předem jen obtížně předvídatelnou, anebo zda se činnost rovnala běžné náplni výkonu služby, kterou by bylo potřeba zajistit vícesměnným režimem“. Z těchto důvodů neobstojí argumentace stěžovatele, že předmětem řízení není přezkum naplnění podmínek služební pohotovosti. Žalobce sice žádal o příplatek za práci ve směnném režimu, tuto žádost však odůvodnil tím, že směnný režim je protiprávně zastřen právě nařizováním služební pohotovosti. Pro posouzení pravé povahy provozu expozitury Brdy je proto posouzení podmínek pro stanovení služební pohotovosti zcela zásadní.

[27] Vytýká-li stěžovatel městskému soudu opomenutí skutečnosti, že žalobce byl v době nařízené služební pohotovosti pouze připraven k případnému výkonu služby (která by měla povahu služby přesčas), nic tato skutečnost nemění na závěru, že je třeba posoudit povahu činnosti skutečně vykonávané. Stěžovatel však žalobcově argumentaci o totožné náplni práce při výkonu služby a služební pohotovosti vůbec nevěnoval pozornost, pouze neustále poukazoval na rozdílnost místa výkonu služby a služební pohotovosti. Městský soud proto v napadeném rozsudku správně upozornil na nutnost posoudit materiální stránku věci a zjištění skutkového stavu, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Stěžovatel tak byl městským soudem důvodně zavázán shromáždit takové podklady rozhodnutí, na jejichž základě bude moci vypořádat námitky uplatněné žalobcem v odvolání. Městský soud také správně uvedl, že s ohledem na skutečnost, že stěžovatel se doposud nezabýval materiální stránkou věci, je jeho závěr o nepřiléhavosti rozsudku SDEU ve věci C-518/15, *Ville de Nivelles vs. Rudy Matzak*, nutno pokládat za předčasný. V citovaném rozsudku SDEU posuzoval pohotovost drženou belgickým hasičem, přičemž dospěl k závěru, že povinnost být fyzicky přítomen na místě určeném zaměstnavatelem, jakož i omezení plynoucí z hlediska zeměpisného a časového z nutnosti dostavit se do místa práce do osmi minut, mohou objektivně omezovat možnosti, které má pracovník v daném postavení k tomu, aby se věnoval svým osobním a společenským zájmům. Proto doba pracovní pohotovosti v takovém smyslu musí být vykládána jako pracovní doba ve smyslu směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/88/ES ze dne 4. 11. 2003 o některých aspektech úpravy pracovní doby. V této souvislosti Nejvyšší správní soud poukazuje na závěry vyslovené v rozsudku č. j. 2 As 140/2023-43 (viz bod 71), dle kterých, bude-li v dalším řízení prokázáno, že „konkrétní povaha údajné služební pohotovosti omezovala žalobce podobně jako pracovníka ve

pokračování

věci řešené SDEU, mohlo by to být argumentem pro závěr, že žalobce při této údajné služební pohotovosti ve skutečnosti vykonával službu, fakticky ve vícesměnném režimu“. V dalším řízení proto bude úkolem stěžovatele pečlivě odůvodnit své závěry se zohledněním konkrétních okolností žalobcova případu, včetně toho, zda na něj dopadají závěry citované judikatury.

[28] Nejvyšší správní soud nepřihlížel k důkazům přiloženým žalobcem k vyjádření ke kasační stížnosti (soubory TP_Plány služeb 2018 – 2021, nařízení služební pohotovosti květen 2018 – květen 2021, záznamy z podpisové knihy za květen 2018 – květen 2021, Metodické doporučení vedoucího odboru personálního Policejního prezidia České republiky ze dne 2. 1. 2018, Zásady rozvrhování doby služby, č. j. PPR-347-1/ČJ-2018-990760), protože to nebylo nutné k posouzení zákonnosti závěru městského soudu ohledně nedostatečně zjištěného skutkového stavu. Žalovanému bylo městským soudem uloženo, aby skutkový stav věci doplnil, žalobci tak nic nebrání v tom předložené skutečnosti uplatnit v následném správním řízení.

IV. Závěr a náklady řízení

[29] Na základě výše uvedeného tak Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

[30] O nákladech řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaný (stěžovatel) neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalobce měl ve věci plný úspěch, soud mu proto přiznal právo na náhradu nákladů řízení vůči žalovanému. Náklady žalobce tvoří odměna zástupce za jeden úkon právní služby, spočívající v podání vyjádření ke kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)] ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bod 5 téže vyhlášky], k čemuž náleží náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 téže vyhlášky). Zástupce žalobce je plátcem daně z přidané hodnoty, odměna se proto zvyšuje o 714 Kč, představující hodnotu DPH. Konečná výše nákladů řízení žalobce tak celkem činí 4 114 Kč.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. března 2024

JUDr. Filip Dienstbier, Ph.D.
předseda senátu